

Luka Budak, Sveučilište Macquarie

NAJSTARIJI IZVANDOMOVINSKI STUDIJ, UZ 25. OBLJETNICU HRVATSKIH STUDIJA NA SVEUČILIŠTU MACQUARIE U SYDNEYU¹

Hrvatski studij u Sydneyu utemeljen je 1983.

U vrijeme stvaranja hrvatske države devedesetih godina prošloga stoljeća mnogo se u Hrvatskoj pričalo o tome kako je prvi studij hrvatskoga jezika osnovan u Kanadi. Izvan Hrvatske pak neki „profesionalni hrvatski političari” govorili su po hrvatskim skupovima kako su oni zaslužni za uvođenje prvoga studija hrvatskoga jezika u svijetu, u Sjedinjenim Američkim Državama. I tako bismo mogli ići u beskraj i u nedogled. To je bilo doista pravo vrijeme razbacivanja neutemeljenim i dodvorničkim frazama, ponajprije dr. Franji Tuđmanu, poglavaru hrvatske države, ali i drugima koji su imali bar neku političku moć u mladoj državi Hrvatskoj.

Sve su to bile obmane hrvatske javnosti, dakle neistine i, kako rekoš, dodvornički izleti, da se ne bih pogrdnije izrazio. Budući da sam jako dobro upoznat s radom i programima slavističkih katedri u navedenim zemljama sedamdesetih i osamdesetih godina 20. stoljeća, osobito na onima najpoznatijima u SAD-u i Kanadi gdje sam i sâm slušao poslijediplomsku nastavu i pomno pratio sva ostala zbivanja, dugo sam čekao priliku da o tome mjerodavno kažem ono kako je uistinu bilo. Činim to ovdje da bih bar donekle „osvjetlao obraz” istini koja nikad nije bila ugroženija nego u vremenu u kojem živimo.

Jedina je istina to da su *Hrvatski studiji*² u Sydneyu najstariji izvandomovinski studij hrvatskoga jezika, hrvatske kulture i hrvatske književnosti. On je utemeljen 1983. godine zahvaljujući neumornom i konstruktivnom lobiranju australskih Hrvatica i Hrvata, ali također već sada puno bolje i zornijoj percepciji australskih političara koncem sedamdesetih godina.³ Do 1983. godine nije bilo ovakvog studija nigdje u svijetu. To je zapravo bio jedini studij hrvatskoga jezika

1 | Više vrijednih informacija o studiju hrvatskoga jezika na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu može se pronaći u mom članku objavljenom uz 20. obljetnicu u *Croatian Studies Review* (“Dva desetljeća Hrvatskog studija na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu”, 2002.-2003.; 372-377), a o tome je prilično iscrpno pisao i kolega Boris Škvorc u *Hrvatskom iseljeničkom zborniku* (“Hrvatski studiji u Sydneyu”, 2001.; 172-180).

2 | Do godine 1994. program je nosio ime *Hrvatski studiji* (Croatian Studies), a 1994., poslije desetogodišnjeg nastojanja utemeljen je Centar za Hrvatski studij tada prerastaju u *Centar hrvatskih studija* (Croatian Studies Centre).

3 | Uz brojne pojedince u hrvatskoj zajednici diljem australskog kontinenta u tome lobiranju prednjačila su hrvatska društva i hrvatske udruge koje nisu bile ni za jednu drugu političku opciju osim slobodne, suverene, neovisne i demokratske Hrvatske. To je bila borba bez kompromisa. U toj borbi nije bilo mjesta kameleonstvu i „kameleonima”, ma koliko se god on željeli nametnuti danas! Spomenut ću ovdje samo *Institut za hrvatski jezik* u Melbourneu; *Središnji odbor hrvatskih etničkih škola u državi New South Wales*, *Hrvatski međudruštveni odbor za zajedničku suradnju u NSW* i *Slobodni hrvatski radio program na 2SER-FM* u Sydneyu, i *Hrvatski kulturni ured* u Adelaidi. Ovo je, međutim, toliko velik i vrijedan projekt australskih Hrvata da će ga jednoga dana trebati temeljito istražiti i samo o njemu napisati cijeli članak, pa čak možda i knjigu!

u svijetu kao samostalnog jezičnog identiteta, što hoće reći sasvim odvojen od srpskoga, kako u nastavnom programu tako i u sveučilišnoj administraciji. To je tako bilo sve do 1989. godine. Od 1989. počinje studij hrvatskoga jezika na University of Waterloo u Kanadi i to su danas dva jedina sveučilišna studija hrvatskoga jezika s programima sličnim ili poput drugih europskih jezika na ta dva sveučilišta. Nije mi poznato da postoje slični programi igdje drugdje u svijetu. Volio bih čuti da nisam u pravu!

Program Hrvatskih studija

Prvi upisi na studij hrvatskoga jezika počinju 1982. godine. Uz potporu Australske savezne vlade⁴ u veljači 1983. nastava počinje s tri početna predmeta na prvoj godini. Program je rastao i razvijao se iz godine u godinu. Od 1983. do sada program se razvio u trogodišnji program studija jezika, književnosti, kulture, drame, medija i filma – ukupno osamnaest nastavnih predmeta. Od tih osamnaest predmeta njih pet je moguće studirati u Hrvatskoj na jednom od naših sveučilišta-partnera.⁵ *Hrvatski studiji* osiguravaju nastavnu ponudu hrvatskoga jezika u programima skoro svih australskih sveučilišta, a to znači da se pojedini predmeti *Hrvatskih studija* mogu upisati i da su akreditirani na skoro svim australskim sveučilištima. Od samog početka studij egzistira u svome dopisnom obliku. Studenti drugih australskih sveučilišta mogu upisati i dopisno studirati pojedinačne predmete ili pak cijeli program *Hrvatskih studija*.

Program *Hrvatskih studija* je prijediplomski (BA se postiže za tri godine i studentima je potrebno prikupiti šezdeset i osam bodova za diplomu) i poslijediplomski. Od 2000. godine *Hrvatski su studiji* dobili još dva nova programa: *Certificate in Croatian* (dvogodišnji program na kojemu je potrebno prikupiti dvanaest bodova da se dođe do svjedodžbe) i *Diploma in Croatian* (trogodišnji program na kojemu treba završiti osam nastavnih predmeta i prikupiti 24 boda da se dobije diploma). Na ova dva programa upisuje se najviše naših studenata. Oni su im, moglo bi se reći, „odskočna daska“ za upis na sveučilišni studij, ako to zbog bilo kojeg razloga nisu uspjeli ostvariti ranije te odlazak na učenje, studiranje i usavršavanje u Republici Hrvatskoj.

Ovako danas u sveučilišnoj administraciji izgleda program *Hrvatskih studija* (u zagradi je naveden broj bodova):

- CRO 108 Croatian Culture and Civilization (3)
- CRO 150 Introductory Croatian I (3)
- CRO 155 Introductory Croatian II (3)
- CRO 161 Introductory Croatian III (3)
- CRO 180 Introductory Residential Unit in Croatia (3)
- CRO 230 Croatian Literature (3)

4 | O tome kako je Australaska savezna vlada odlučila pružiti potporu grupi jezika zajednice, kao i o još nekim zanimljivim pojedinostima iz onog ranog razdoblja, detaljnije u članku Halyne Koscharsky i Aleksandra Pavkovića u *Australian Slavonic and East European Studies* Vol 19, Nos. 1-2 (“Slavonic Studies at Macquarie University 1983-1998: An Experiment in Migrant Language Maintenance”, 2005; 149-162).

5 | Sveučilište Macquarie ima do sada tri sveučilišta-partnera u Hrvatskoj: Sveučilište u Zagrebu od 1989. godine, Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zadru od 2006.

- CRO 250 Intermediate Croatian I (3)
- CRO 255 Intermediate Croatian II (3)
- CRO 280 Intermediate Residential Unit in Croatia (3)
- CRO 330 Croatian Drama, Film and Theatre (3)
- CRO 350 Advanced Croatian I (3)
- CRO 355 Advanced Croatian II (3)
- CRO 360 Advanced Croatian III (3)
- CRO 365 Advanced Croatian IV (3)
- CRO 378 Croatian Research Option (3)
- CRO 380 Advanced Residential Short Unit in Croatia (3)
- EUL 301 In-Country Study Unit I (6)
- EUL 302 In-Country Study Unit II (6)

Studenti Hrvatskih studija

Od 1983. godine do danas na Hrvatskim studijima bilo je upisano nešto manje od 3000 Australaca raznovrsnog podrijetla. U onim ranim godinama studija pa negdje do 1990. godine najviše su to bila djeca hrvatskih doseljenika na ovaj udaljeni kontinent ili pak sami doseljenici, koji su iz domoljubnih pobuda i na ovaj način htjeli podržati novoosnovani studij hrvatskoga jezika. Slika se polako počinje mijenjati u vrijeme dezintegracije komunizma, raspada Jugoslavije i uspostave slobodne, suverene i demokratske države Hrvatske i agresije na Hrvatsku, te njezine obrambene borbe protiv te agresije od 1991. do 1995. Slike ratnih zbivanja ne silaze s novinskih stranica niti s vijesti na malim ekranima pune četiri godine.⁶

Ovako su izgledali upisi na Hrvatske studije od 1983. pa do 2007. godine:

Godina	Broj upisa	Godina	Broj upisa
1983.	50	1996.	83
1984.	178	1997.	103
1985.	150	1998.	87
1986.	149	1999.	92
1987.	122	2000.	73
1988.	94	2001.	82
1989.	126	2002.	105
1990.	80	2003.	86
1991.	137	2004.	94
1992.	119	2005.	127
1993.	147	2006.	131
1994.	123	2007.	154
1995.	112		

6 | Nije slučajno što je *Centar hrvatskih studija* utemeljen upravo u vrijeme agresije na Hrvatsku, 1994. godine, poslije brojnih pokušaja koji su trajali punih deset godina. Tada je na sjednici tadašnjeg Fakulteta modernih jezika (School of Modern Languages) od četrdeset pet nazočnih profesora i predavača njih 44 diglo ruku „za“ *Centar hrvatskih studija*, a samo je jedan ostao suzdržan od glasovanja!

Za ovu akademsku godinu nemamo još točne podatke, imat ćemo ih tek na kraju godine, ali mogu slobodno reći da se broj upisanih sigurno kreće negdje od stotine do sto dvadeset. Dakle, prosjek je oko sto dvanaest upisa godišnje u ovih proteklih dvadeset pet godina.

Na učestalo pitanje tko su nam studenti, već sam djelomično odgovorio, međutim, moram naglasiti da ustrojstvo našega studentskog tijela, poslije proglašenja hrvatske samostalnosti i nakon hrvatske pobjede nad agresorima, iz godine u godinu postaje sve sličnije mozaiku pučanstva višekulturalne Australije. Iako još uvijek „kostur” našeg studija čine ponajviše mladi ljudi hrvatskog podrijetla, Australci drugog i trećeg naraštaja, redoviti studenti na drugim australskim sveučilištima te obrazovani mladi ljudi raznih struka i zvanja, od liječnika, pravnika, knjigovođa, računovođa, učitelja do informatičara, novinara i cijeli niz drugih zvanja, iz godine u godinu sve je više studenata nehrvatskog podrijetla. Nisu danas više neobična prezimena na Hrvatskim studijima kao što su McNamara, Roulton, Copeland, Collins, Welch, Jones, Scott, Francke, Spain, Brooker, Trotter, Beker, Bell, Chidiac, Kafkis, Adams, Rishi, Done, Huggins, Loomes, Rabinovitz, Bennett, Hill, Malcolm, Owens, Singh, Bhat, Kruger itd. Naš najuspješniji student 2007. godine bio je Mark Adams i za to je polučio prestižnu nagradu: Naron/Family M & A Vidović Prize.⁷

Centar hrvatskih studija – Hram hrvatske kulture u Australiji

Centar je službeno utemeljen 1994. godine, ali je pune četiri godine čekao na prostor u koji će biti smješten. Centar je 1998. godine konačno dobio dugo očekivani prostor i službeno je otvoren uz nazočnost brojnih gostiju. Centar je otvorio gospodin John Aquilina, ministar obrazovanja i izobrazbe u državi New South Wales, a iz ondašnjeg *Ministarstva znanosti i tehnologije* otvorenju su nazočili prof. dr. Nikola Ružinski, zamjenik ministra, i dr. Radovan Fuchs, pomoćnik ministra zadužen za međunarodnu suradnju. Od 1998. godine *Centar hrvatskih studija* djeluje kao istraživački i nastavni centar sa svim pravima na vlastitu izdavačku i samostalnu djelatnost.

Od 1997. godine *Centar hrvatskih studija* izdaje stručni časopis *Croatian Studies Review*, prvi kroatistički časopis na engleskom jeziku koji izdaje jedna sveučilišna naklada. U prošlih deset godina *Centar* je samostalno i u suradnji s ustanovama iz Hrvatske izdao petnaestak knjiga⁸, uglavnom projekata koji su napravljeni u suradnji s pojedinim Hrvatima i Hrvatima i hrvatskim udrugama iz šire hrvatske zajednice u Australiji.

7 | U svibnju mjesecu 2001. godine, uz pomoć dr. Mladena Iblera, veleposlanika Republike Hrvatske za Australiju i Novi Zeland, obratili smo se gospodinu Mili Vidoviću, uglednom Hrvatu i poduzetniku u Canberri, za sponzorstvo godišnje nagrade najboljem studentu/studentici na *Hrvatskim studijima*. Gospodin Vidović je to osobno i u ime svoje tvrtke i obitelji velikodušno i sa zadovoljstvom prihvatio i od 2002. godine najbolji student ili studentica dobiva novčanu nagradu - Naron/Family M & A Vidović Prize - u iznosu od 1000 australskih dolara. Prvi dobitnik nagrade bio je Nicholas Bradizza, a njega su slijedili Maja Njul (2003.), Timothy Šuljada (2004.), Marina Bakota (2005.), Ingrid Urh (2006.) i Mark Adams (2007.)

8 | Upravo smo ovih dana u Hrvatskom klubu „Dalmacija Sydney”, u sydneyskoj četvrti Terrey Hills, Hrvatima Sydneya predstavili zbirku ljubavne poezije *Sol Elafita* Ivane Bačić-Serdarević; zbirku su zajedno izdali *Hrvatska matica iseljenika* (HMI) i *Centar hrvatskih studija Sveučilišta Macquarie* u Sydneyu. Bilo je to jedinstveno i neobično predstavljanje po mnogo čemu, ali šezdesetak nazočnih ljubitelja poezije i materinske hrvatske riječi najviše je iznenadilo čitanje nekih pjesama na engleskom, finskom i njemačkom, uz hrvatski naravno.

Prilikom službenog otvaranja *Centra hrvatskih studija* 1998. sklopljen je petogodišnji ugovor između *Sveučilišta Macquarie*, *Ministarstva znanosti i tehnologije* (kasnije MZOŠ) i *Hrvatske znanstvene zaklade* (koja je i sama u procesu svojevrsnog ažuriranja i mijenjanja svoga imena u *Zakladu hrvatskih studija*, među ostalim). Za vrijeme obilježavanja 20. obljetnice *Hrvatskih studija* u listopadu 2003. godine ovaj trojni ugovor je obnovljen na deset godina i na snazi je do 31. prosinca 2014. godine.

Potpora *Centru hrvatskih studija* dolazi iz tri izvora: studentske školarine, *Hrvatske znanstvene zaklade* (koja je za tu svrhu utemeljena 1984. godine) i *Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske*.

Temelj *Centra hrvatskih studija* je jezično-književna i kulturno-povijesna dimenzija. Od samog početka 1983. godine pa do danas ovo je mjesto na kojem se njeguje, znanstveno istražuje i promiče hrvatski identitet. Povijest hrvatskog doseljništva u Australiji, među ostalim, jedan je od glavnih dugoročnih projekata *Centra*. Profesorica Di Yerbury, dugogodišnja rektorica *Sveučilišta Macquarie*, i prva žena-ректор u povijesti Australije, uvijek je o *Centru* govorila kao o „hramu hrvatske kulture u Australiji”. Ovo je laskava pohvala i najljepši kompliment i čestitka rektorice Yerbury, kako predavačima⁹ na *Hrvatskim studijima* i kasnije *Centru*, tako i *Hrvatskoj znanstvenoj zakladi* i njezinim brojnim dužnosnicima, te velikom broju Hrvatica i Hrvata diljem Australije koji su velikodušno pružali svoju potporu *Zakladi*, pa prema tome i samome studiju hrvatskoga jezika i kulture, cijelu četvrt stoljeća!

Centar hrvatskih studija je 2007. godine dobio godišnju nagradu¹⁰ *Fakulteta humanističkih znanosti* za promicanje i primjenu fakultetskog istraživanja u zajednici.

Važno je uz ovu velebnu obljetnicu spomenuti i to da je u mjesecu svibnju 2008. godine provedena revizija *Odsjeka europskih jezika i kultura*, u kojem se nalazi i djeluje *Centar hrvatskih studija*. Izvješće toga redovitoga petogodišnjeg pregleda stanja stiglo je u srpnju mjesecu i ovdje ću izdvojiti samo neka od glavnih zapažanja i preporuka komisije sastavljene od članova s tri australska sveučilišta.

9 | Tijekom ovih dvadeset pet godina na *Hrvatskim studijima* bili su uposleni sljedeći profesori i predavači: Peter Hill, Luka Budak, Boris Škvorc, fra Gracijan Biršić, Ana Zubak (kasnije Bruning), Irena Šmit, Vinko Grubišić i ove godine Gordana Galić-Kakkonen, prva gošća-lektorica sa Sveučilišta u Splitu. Stalni suradnici *Centra* su Damir Buterin i Vori Lalić.

Potrebno je ovdje spomenuti cijeli niz uglednih Hrvatica i Hrvata - profesora, akademika, umjetnika, pjesnika i književnika, crkvenih dostojanstvenika i političara - koji su nam bili gosti u ovom razdoblju i tako doprinijeli ugledu i razvoju studija: Zvonimir Šeparović, Michael McAdams, kardinal Franjo Kuharić, akademski kipar Ante Starčević, Henrik Heger, Ante Kadić, Vlado Gotovac, Pero Budak, Dalibor Brozović, Christopher Spalatin, Josip Matešić, Stjepan Babić, Emil Primorac, Tomislav Ladan, Šito Ćorić, Ante Čuvalo, Marko Samardžija, Neven Budak, Paul Garde, Ivan Pavić, Josip Milat, Joseph Čondić, Šime Đodan, Joja Ricov, Vlado Šakić, Ivan Čizmić, Joško Božanić i mnogi, mnogi drugi.

10 | Nagrada se izvorno zove *2007 Divisional Outreach Award for Promoting and Applying Divisional Research within the Community*.

Ponajprije, evo što je rečeno u sažetku revizije:

„Odsjek europskih jezika Sveučilišta Macquarie u dobrom je stanju u usporedbi s mnogim sličnim odsjecima na drugim australskim sveučilištima. Aktivno je promicao angažmane sa stranim vladama, konzulatima i agencijama. On je u službi raznim useljeničkim zajednicama u Australiji kao jedini nacionalni opskrbnik za neke od jezika. Odsjek je također pokazao visok stupanj uspjeha u svojim programima razmjena i programu stipendija. Za vrijeme mandata sadašnje pročelnice Odsjek je promicao integriranu nastavu, razvio ujednačenu prezentaciju web stranica i studijskih materijala koji se smatraju najpraktičnijima na Sveučilištu Macquarie i pokrenuo strategiju za porast istraživačke djelatnosti i privlačenja studenata na posljediplomski studij.”¹¹

Što se pak pojedinih jezika tiče i angažmana u zajednici u Izvješću stoji:

„Sveučilištu Macquarie se mora čestitati na njegovoj obvezi (p)održavanja nekih manjih jezika za koje je ono možda jedino ili jedno od malog broja opskrbljivača u australskom visokom obrazovanju. To uključuje: poljski, makedonski, hrvatski i ruski. Ohrabrujuće je vidjeti da Odsjek traži inovativne načine za predavanje nekih od ovih jezika što može rezultirati boljim upisima bez dodatnih radnih mjesta.”¹²

Kako to obično biva u ovakvim revizijama Izvješće na nekoliko svojih stranica navodi i brojne preporuke za budućnost. Tako se u točki D. Preporuka navodi sljedeće:

„Odsjek bi morao poticati bolju suradnju s Odjelom obrazovanja i izobrazbe u NSW, Subotnjim školama jezika zajednice i Školama i programima jezika u zajednici:

- Podržavati i voditi brigu o programima jezika u zajednici, npr. hrvatski, makedonski i poljski, s ciljem boljeg i većeg sudjelovanja [upisa!] učenika [u škole].
- Odsjek planira razviti Hrvatske studije na inovativan način i predloženo je da se ova strategija razmotri i primjeni na poljski i makedonski.”¹³

11 | *The Department of European Languages at Macquarie University is in good shape compared to many similar departments at other Australian universities. It has actively promoted significant engagement with foreign governments, consulates and agencies. It services various diasporic communities in Australia as the only national provider of some language courses. The Department has also demonstrated a high degree of success in its exchange programs and scholarship program. Under the current Head, the Department has promoted integrated teaching; developed standardized delivery of websites and course materials which have been deemed best practice at Macquarie University; and initiated strategies to increase research output and attract postgraduate students. (Report on the Review of the Department of European Languages and Cultures, Macquarie University; str. 2.).*

12 | *Macquarie University is to be congratulated on its commitment to maintaining some smaller languages from which they may be sole or one of the few providers in Australian higher education. These include Polish, Macedonian, Croatian and Russian. It is encouraging to see that the Department is looking for innovative ways to deliver some of these languages possibly leading to increased enrolments without additional staffing. (Report on the Review... str. 3.).*

13 | *The Department should be encouraged to increase collaboration with the NSW Department of Education and Training, Saturday School of Community Languages Schools Program:*

- *to support the provision of community languages programs, e.g. Croatian, Macedonian and Polish, with a view to increasing student participation rates.*
- *The department is planning to develop Croatian studies in an innovative way, and it is recommended that this strategy be considered for application to Polish and Macedonian. (Report on the Review...; str. 4).*

U vrijeme pisanja ovih redaka¹⁴ obaviješten sam da od 2009. godine počinje postupno ukidanje studija makedonskoga jezika. Kolegica s ukrajinskoga jezika obavijestila me da se njihov prijediplomski studij ukida krajem ove godine i da se bori za istraživački centar ukrajinistike na kojem bi bio i poslijediplomski studij. Kako već znamo, slovenski i srpski su nestali ranije. Sve što je ostalo od onog projekta o kojem su kolege pisali prije tri godine u svome članku "Slavonic Studies at Macquarie University 1983-1998: An Experiment in Migrant Language Maintenance"¹⁵ hrvatski je i poljski. Od ova dva preostala „jezika zajednice“ hrvatski stoji puno bolje od poljskoga. Inače komisija ne bi predlagala Poljacima da se ugledaju na Hrvate!

Dobri smo, dakle! Punih dvadeset pet godina smo u samome vrhu. I dalje smo tamo. A ako je suditi po zanimanju i upitima za upis 2009., bit ćemo bolji nego ove godine. I to je dobro i ohrabrujuće. To jamstvo da ćemo još bar godinu dana ostati pri vrhu. Nadam se da će tako biti i poslije 2009.!

I što reći na samome kraju? Pred *Centrom hrvatskih studija* je povoljna situacija i prilika. Ili, kako bi se to engleski reklo: *the ball is in our court!* Da, prilika je tu i sada je naš potez! Sada je vrijeme da se polako i razumno krene u cjelovitu obnovu, u reviziju i reorganizaciju programa i prema inovativnim metodama rada koje već malo dulje najavljujem. U tome očekujemo golemu pomoć i podršku novoutemeljenog *Centra za koordinaciju Hrvatskih studija u svijetu* na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Ali i daljnju potporu svih ostalih čimbenika koji su tako velikodušno bodrili i pomagali ovaj najstariji studij hrvatskoga jezika u svijetu, i sigurno jedan od najuspješnijih projekata australskih Hrvata.

Ne bi bilo dobro da nas sljedeća revizija, za pet godina, zateče na ovim istim pozicijama! Zato već u veljači 2009., u suradnji s *Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatskom znanstvenom zakladom, Hrvatskom maticom iseljenika* i Hrvatskim školama iz cijele Australije počnemo „duhovnu obnovu“ s nekoliko vrijednih projekata, kojima ćemo obilježiti i proslaviti tridesetu obljetnicu priznanja hrvatskoga jezika u Australiji i dvadeset petu obljetnicu *Hrvatskih studija*.¹⁶

14 | Usmena prezentacija gornjeg teksta održana je na otoku Braču u travnju 2008., a pisanju sam prionuo tek u mjesecu studenom iste godine!

15 | H. Koscharsky i A. Pavković u *Australian Slavonic and East European Studies*, (2005); Volume 19, Nos. 1-2, 149-162.

16 | Mjesec veljača bit će proglašen „mjesecom hrvatskoga jezika u Australiji.“ Tijekom veljače održat će se tri velika projekta: Radionice hrvatskog jezika za djecu i roditelje, Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture (Croatii Mundi, Sydney 2009.) i Međunarodna konferencija na nekoliko tema: Hrvatski studiji u svijetu, Hrvatski jezik u Australiji (na svim školskim razinama), Hrvatski kao drugi/strani jezik, Hrvatsko iseljeničtvo (s naglaskom na hrvatsku zajednicu u Australiji).

Sažetak

Najstariji izvandomovinski studij, uz 25. obljetnicu Hrvatskih studija na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu

Hrvatski studiji na Sveučilištu Macquaire obilježavaju dvadeset petu godišnjicu postojanja i u radu se govori o aktivnostima, programskoj koncepciji i dosadašnjim postignućima Studija kao i o budućim planovima. Budući da Hrvatski studiji na australskom kontinentu, po dosadašnjim *rezultatima*, imaju izrazito pozitivan i hvalevrijedan rad, evidentno je kako Hrvatski studiji imaju obećavajuću perspektivu u godinama koje dolaze.

Summary

The oldest Croatian Study Abroad program on the occasion of the 25th anniversary of Croatian Studies at Macquarie University in Sidney.

The Croatian Studies at Macquarie University mark their 25th anniversary. This paper will present activities, program conception and the achievements of Croatian Studies today, as well as the plans for the future. The positive and valuable results which the Croatian Studies have had so far on the Australian continent ensure a promising perspective of Croatian Studies in the upcoming years.